

This is an electronic reprint of the original article. This reprint may differ from the original in pagination and typographic detail.

Hur förstå Petteri Orpos agerande? Svaret finns i Jenni Haukios bok

Vikström, Björn

Published in:
Hufvudstadsbladet

Published: 17/07/2023

Document Version
Final published version

Document License
All rights reserved

[Link to publication](#)

Please cite the original version:

Vikström, B. (2023). Hur förstå Petteri Orpos agerande? Svaret finns i Jenni Haukios bok. *Hufvudstadsbladet*.
<https://www.hbl.fi/artikel/f6182fcd-8d5b-4de8-a9e6-ce1987841bf7>

General rights

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

Hur förstå Petteri Orpos agerande? Svaret finns i Jenni Haukios bok

Björn Vikström har läst Jenni Haukios bok *Sinun tähtesi täällä*. Hur är det möjligt att presidents fru kan ge en så smal bild av vardagen i dagens Finland? frågar han.

De senaste veckornas avslöjanden kring Vilhelm Junnila och Riikka Purra har väckt frågan: var går gränsen mellan nationalism och rasism? Erja Yläjärvi konstaterar i sin ledare (HBL 12.7) att ingen längre vet var Orpos etiska gränser går för vad som är acceptabelt och moraliskt rätt för Samlingspartiet.

Torbjörn Kevin hävdar (HBL 8.7) att Orpos Finland inte finns till för alla, och att regeringsprogrammet begränsar rättssäkerheten enbart till personer födda i Finland.

Samlingspartiet har en tradition av att försöka kombinera liberal ekonomisk politik med socialt ansvar. I dag frågar sig många varför partiet har varit berett att offra den moraliska aspekten för att kunna genomdriva sin ekonomiska politik.

Ett möjligt svar på den frågan finns enligt min mening i hur man



KULTURDEBATT

Björn Vikström
Björn Vikström är professor i systematisk teologi vid Åbo Akademi

systematisk teologi vid Åbo Akademi och tidigare biskop i Borgå stift.

”Hennes syn på Finland uppvisar likheter med hur populistiska nationalistiska skönmålar det egna landet och dess förflutna.

Jenni Haukio personifierar spänningen mellan konservatism och liberalism i Samlingspartiet. Hennes fosterländskhet hör till den konservativa fåran, men hennes ställningstaganden i etiska frågor är socialliberala.

Hon betonar vårt ansvar för att bevara biodiversiteten och stöder ungdomar som likt Greta Thunberg demonstrerar för miljön. Den skarpa kritik som Haukio riktar mot pälsdjursuppfödningen skulle få många ledande SFP-politiker att nervöst flacka med blicken.

Haukio försvarar också förekomsten av olika familjekonstellationer, utgående från individens rätt att göra självständiga val. Likaså understryker hon allas lika värde och att ingen får lämnas utanför. Haukio skriver explicit om marginaliserade ungdomar och om dem som har funktionshinder, men också nu förbigås nyfinländarna totalt.

Arbetslösheten, inbördeskriget, språkstriderna, Lapporörelsen, 68-generationen, förtryck av samerna och andra uppsplitande motsättningar förbigås i tysthet. I stället målas en bild av ett strävsamt folk, som när det har krävts har kunnat bortse från sina själviska intressen och offrat sig för Finlands bästa.

Hur är det möjligt att en person med Haukios samhällsposition kan ge en så smal bild av vardagsutmaningarna i dagens Finland? Om det är ett misstag är det pinsamt både för henne själv och för bokens redaktörer.

Om det är ett medvetet val, för

att frågan om invandring upplevs alltför polariserad, är det skrämmande.

Här tycker jag mig känna igen ett eko av Orpos tafatthet: Samlingspartiet vill inte exkludera eller nedvärdera dem som kommer från andra kulturer – men man har helt enkelt inte plats för dem i sin vision av finländskhet. Inte behov heller, förutom som arbetskraft, och helst då kvalificerad sådan.

På kulturens område är Haukio betydligt mer vidsynt. Som tidigare programchef för Åbo bokmässan uttalar hon sig positivt om värdlandet av samisk kultur och de samiska språken, liksom även om finlandssvensk kultur och värdet av en fungerande tvåspråkighet.

Men vad dessa minoriteter eventuellt kunde bidra med till den finländska identiteten och fosterländskheten står det ingenting om.

Andra "gamla" nationella minoriteter som romer, judar och tatarer förekommer över huvud taget inte i hennes bok.

Alla som bor i Finland har sina olika livsberättelser, skriver Haukio, men hon reflekterar inte över hur dessa olika berättelser både kan komplettera och motsäga det dominerande majoritetsperspektivet.

Konservativa samhällsanalytiker som Francis Fukuyama och Samuel Huntington ser minoriteters kamp för sina rättigheter som ett hot mot nationens enhet. Vittnar Haukios oförmåga att ge minoriteterna en konstruktiv och kritiskt korrigerande roll i den finländska identiteten om en likartad rädsla? Ett synliggörande av minoriteternas erfarenheter kunde ju leda till att den idealiserade bilden av kulturarvet och historien krackelerar.

Haukio är inte någon populist; hennes stil är reflekterande och hon formar sin fosterländskhet utan att demonisera "de andra". Däremot ignorerar hon dem i sin längtan efter enhet och sammanhang i en allt mer splittrad värld.

Hennes syn på Finland uppvisar likheter med hur populistiska nationalistiska skönmålar det egna landet och dess förflutna. Till detta hör ett slags sakralisering av förfäderna samt av landets kultur, historia och natur, som alla sägs stå för något

bestående och närmast heligt.

Min avsikt är inte att nedvärdera tacksamheten över hemlandet och äldre generationers insatser. Det är ett arv som har förmedlats via folkskolor och folkhögskolor, hembygdsfester och nationella högtider. Men den berättelsen om Finland riskerar bli ideologiskt smal, och den tycks



Jenni Haukio, fotograferad i maj då hennes memoarer gavs ut. FOTO: NIKLAS TALLQVIST

ha mycket svårt att inkludera minoriteter och nyanlända finländare.

Hur skulle en nyanländ kunna bygga sin finländska identitet på att i likhet med Haukio värda den finska kulturen och språket samt veterangenerationens uppoffringar?

Alla finländare kan bidra till att skriva historien på nytt just för vår tid, skriver Jenni Haukio. Den uppmaningen tar jag med mig, även

om jag tycker att hon i sin nationalism inte själv lever upp till denna målsättning.

Ett levande finländskt samhälle bör känna sina historiska rötter, men det behövs också en finländskhet som är öppen för olikhet, och som var och en utgående från sin bakgrund ges möjlighet att berika och föra vidare.

MER ÄN EN GARNBUTIK.™

Erbjudande! Gäller 17-30.7 så långt lagret räcker

-15% -20% -25% -30% -50%

Massor av olika bomullsgarner
Bekanta dig närmare med garnen på nätet!

Beställ behändigt från nätbutiken till